

A close-up portrait of a man with a beard and glasses, smiling slightly. He is wearing a black t-shirt. The background is white with a blue vertical bar on the right side.

DOELORIËNTERING & WAARDENKADER

MERIJN VAN DE GEUCHTE
BROEDERLIJK DELEN

Ik hecht erg veel belang aan de missie van een organisatie. Die geeft ook aan wat je rechtvaardig vindt, op welke manier je gemeenschapsvorming wil realiseren. De slogan van Broederlijk Delen is 'Tot iedereen mee is'. Bij de Chiro stond er: 'De Chiro wil alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel in hun vrije tijd samenbrengen.' Ik kan me daar zeer goed in vinden. Voor mij betekent het ook dat ik daar echt een strijd rond voer. Wat je ook doet, je probeert iedereen mee te krijgen. Ik beschouw dat als een persoonlijke missie.

Sociaal-cultureel werkers houden een doel en een richting voor ogen, ze nemen een team mee in het waarmaken van die opdracht. Doorleefd en overtuigd loodsen zij alle betrokkenen doorheen maatschappelijke veranderprocessen. Ze nemen initiatief maar niet zonder medezeggenschap. Verandering realiseer je samen. Democratie realiseer je door vanuit een respectvolle houding aansluiting te vinden bij publieke discussies en daar een betekenisvolle rol in op te nemen. Constructief kritisch en met het oog op de realisatie van een rechtvaardige samenleving.

WALK YOUR TALK: SOCIAAL-CULTUREEL WERK IS NOOIT LOUTER UITVOEREND

Merijn Van de Geuchte is diensthoofd Noord bij Broederlijk Delen. Als sociaal-cultureel werker groeide hij binnen Chirojeugd Vlaanderen van regionaal medewerker tot pedagogisch secretaris. De overstap van de ene naar de andere organisatie is geen toeval. Beide delen behalve heel wat structurele banden vooral hun democratische missie. Merijn herkent zich in hun drive en inzet om die waar te maken. Een stevige verankering van het doel en de waarden van de missie bij alle teamleden ziet hij als één van zijn belangrijkste opdrachten.

DEMOCRATISCHE, SOLIDAIRE, INCLUSIEVE EN DUURZAME SAMENLEVING

Het gaat om kernwaarden die de richting aangeven. Bij Broederlijk Delen heet het 'Tot iedereen mee is' en Chirojeugd Vlaanderen zet in op 'De Chiro wil alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel in hun vrije tijd samenbrengen'. De missie van de organisatie is sturend voor de veranderingsprocessen waar ook Merijn zijn schouders onder zet. Die missie onthult het toekomstbeeld waaraan ze samen willen werken. Ze stuurt organisaties in hun verandering naar een democratische, solidaire, inclusieve en duurzame samenleving. "Niet altijd is een organisatie deel van de veranderingen die haar omgeven. Zo bleek bijvoorbeeld Chiro lange tijd niets rond racisme te doen. Alsof dat iets van buiten de Chiro zou zijn. Maar wie met beide voeten in de klei gaat staan, hoort ook binnen de Chiro verhalen van racisme. Zowel in dader- als in slachtofferrol, zowel bij leden als bij leiding. Hier kan een missie dan volop haar betekenis vervullen: we staan voor iets en we willen en zullen daar effectief ook iets aan doen." Zo krijgt verandering legitiem vorm. Een organisatie als Chiro positioneert zich immers middenin de samenleving om aan een meer inclusief jeugdwerk te werken.

VERANDERING

Om dat doel tot een goed einde te brengen is het essentieel dat collega's en teamleden zich in de vooropgestelde visie kunnen vinden en zich hier voluit voor inzetten. "Iedereen moet weten waar zijn organisatie voor staat en voor gaat. Een rol kan zich niet tot het puur uitvoerende beperken. Het hele team moet vanuit een visie samenwerken. Strijdvaardig en met karakter." Daarom maakt Merijn ruimte om met zijn team stil te staan bij de veranderingen die zij beogen. Dat doet hij bijvoorbeeld door het inlassen van "groene momenten", openers van een vergadering waarbij hijzelf of een collega deelt wat hen recent aangreep in de actualiteit. 'Vanuit getuigenissen van anderen wil ik zo reflectie stimuleren, aanzetten om actief na te denken hoe een voorval betrokken kan zijn op onze organisatie en de betekenis en impact ervan achterhalen.' Na het protest tegen het hoofdoekenverbod in het hoger onderwijs introduceerde Merijn het werk van slampoëte Sakina El Kaddouri waarin ze beschrijft hoe zij als jonge moslima gezien wordt. De opdracht is helder: "denk daar zelf over na, wat doe je daar nu mee."

Dit is een manier waarop Merijn het politiserende denken in zijn team aanmoedigt. Die actieve inzet in functie van een meer rechtvaardige samenleving beschouwt hij als een cruciaal element van het sociaal-cultureel werk en als iets waar zowel opleidingen als organisaties veel meer tijd en ruimte voor vrij zouden moeten maken. "Wanneer je in je job met de meest kwetsbaren werkt of binnen een organisatie opkomt voor de rechten van zwakke groepen in de samenleving, dan is het niet meer dan vanzelfsprekend dat zich dat vertaalt in je engagement voor de job en in interesse voor de problematiek."

MEDEZEGGENSCHAP

Een leidersfiguur kan de rol van motor opnemen, maar de realisatie van een doel of verandering gebeurt altijd samen met anderen. De actieve en uitgesproken inzet voor een meer democratische, solidaire, inclusieve en duurzame samenleving is voor sociaal-cultureel werkers geen puur individuele strijd. Medezeggenschap ligt aan de basis van sociaal-culturele veranderingsprocessen. "Wat je ook doet, je probeert iedereen mee te pakken": het is richtinggevend in de missies van Broederlijk Delen en van Chirojeugd Vlaanderen, voor Merijn was het ook sturend in zijn persoonlijke keuze voor die organisaties. "Ik zou mij niet in eender welke organisatie kunnen inzetten, zelfs al zou ze een belangrijke signaalfunctie hebben. Verandering kan niet werken zonder alle belanghebbenden daar actief bij te betrekken. Als je wil dat mensen zich anders gaan gedragen, moet je hen op een bepaald moment deel laten hebben in dat veranderproces."

Als teamverantwoordelijke zet Merijn daar een open en luisterende houding voor in. Hij moet daarbij regelmatig wel een "ja, maar ..." onderdrukken. Medezeggenschap is van belang voor teamleden, maar ook voor de rol die vrijwilligers opnemen bij het maken van beslissingen. "Je kan in een beweging niet aankomen met: dit moet anders en dat trekt op niets. Jouw idee mag dan misschien

efficiënter lijken, maar na een jaar loopt het zonder draagvlak gegarandeerd fout. In een democratische organisatie loopt dat helemaal anders. Wie iets wil veranderen moet mensen kunnen overtuigen. In de Chiro wordt er – op topniveau – bijna nooit gestemd. Zelfs bij een meerderheid kan iets niet zomaar doorgaan omdat het er zo ingebakken zit dat iedereen mee moet zijn.”

MENSENRECHTEN

In die strijd voor een rechtvaardige samenleving hebben mensenrechten voor Merijn een cruciale, maar ook een genuanceerde positie. Enerzijds vormen mensenrechten een ondergrens voor samenwerkingen. “Als ik voel dat er mensenrechten onder druk staan of geschonden worden is dat reden voor een duidelijk signaal. Constructief wel, bijvoorbeeld door de schrijnende situaties te tonen die veroorzaakt worden door de gemaakte keuzes of het beleid.” Om de alertheid voor mensenrechtenschendingen te verhogen ziet Merijn twee sporen: er is een taak weggelegd voor organisaties en opleidingen om de gevoeligheid van mensen hiervoor scherper te stellen, maar ook voor individuele sociaal-cultureel werkers om voldoende voeling te houden met de praktijk. “Als je alleen maar achter je bureau zit voel je niet wat er ter plaatse gebeurt, een juiste inschatting is dan veel moeilijker. Dat is de reden waarom ik in mijn vrije tijd kampkok bleef, erg vaak groepen ging bezoeken en ook daarbuiten contact zocht met jongeren.”

Merijn herkent in de mensenrechten een houvast die naast de missie van de organisatie staat en die zich uit in een professionele houding die een combinatie is van “dat luisterende, dat confronterende, dat opkomen voor de meest kwetsbare in de samenleving, dat mensen meepakken in uw organisatie”.

Sociaal-cultureel werkers kunnen als gangmaker wezenlijk verschil maken. De steen helpen verleggen. Terugkijkend naar zijn tijd bij de Chiro, is Merijn er vooral trots op dat de organisatie een volwaardige stem in politieke debatten kon opeisen. “Vandaag durft Chiro zich uitspreken ten aanzien van politieke partijen die kinderen terugsturen. Dit kan niet, los het op: hun positie is helder en vastberaden. Dat was tien jaar geleden ondenkbaar.’ De tanker raakte gekeerd.’